

Divendres,

4 de setembre
del 2009

Opinió Política Món Economia Diàleg Societat Barcelona Cultura i Espectacles Gent Esports Con

EL FINANÇAMENT I L'ESTATUT, QÜESTIONS INSEPARABLES

El no-acord

CARLES BOIX / CATEDRÀTIC DE POLÍTICA I AFERS PÚBLICS, UNIVERSITAT DE PRINCETON

El president de la Generalitat té raó. Malgrat totes les filtracions sobre les deliberacions del Tribunal Constitucional i malgrat (o potser a causa de) la notable quantitat d'informes escrits pels seus magistrats en aquests darrers tres anys, encara no coneixem el contingut de la sentència sobre l'Estatut. Potser serà tova, benèvola, una mena de brisa amable i tardorena. Potser serà dura i tallant, l'equivalent, diuen alguns, tot traint aquesta obsessió ibèrica pels atributs masculins fàcilment mesurables, a una castració. O, potser serà, si prevalen les idees de la coalició "progressista" que ara governa Espanya, una sentència barroca, ambigua, obertíssima, que tornarà a deixar els nostres polítics, ara mateix tan disposats a encapçalar manifestacions, descol·locats, dividits i ridículs.

DANIEL BOADA

EFFECTIVAMENT, ENCARA NO PODEM DIR com serà la sentència sobre l'Estatut. Tanmateix, sabem com ha anat la negociació financera. I també sabem que totes dues qüestions, la financera i la competencial estatutària, són inseparables: tant en el fons (saber què li toca a cadascuna de les parts, Catalunya i Espanya, en conflicte) com en el procediment de resolució (perquè el vèrtex de l'Estat espanyol té una estructura molt més unitària del que afirmen els manuals de dret constitucional habituals). Com vagi (es resolgui) la primera, anirà (es resoldrà) la segona. I viceversa.

PER AIXÒ, I CONSIDERANT L'ACORD FINANCER firmat a mitjans de juliol, la realitat que se'ns apropa no és gaire falaguera. Perquè, malgrat tot el soroll i la satisfacció que l'acompanyaren, l'acord fou, a tot estirar, un acord mínim (contingut, això sí, en un text llarguíssim, d'una frondositat primaveral). De fet, i pel que fa al finançament més enllà del 2009, va ser un no-acord.

L'ACORD TÉ DUES POTES. En primer lloc, l'Estat cedeix una part dels seus ingressos tributaris a les

autonomies: el 50% de l'IVA i l'IRPF i el 58% de la majoria dels impostos especials (i el 100% de la resta dels tributs especials). La cessió és, però, nominal, perquè només un 25% passa directament a mans autonòmiques. L'altre 75% es posa automàticament en un fons comú a repartir entre comunitats autònomes d'acord amb un índex de ponderació. En segon lloc, l'Estat afegeix uns "recursos addicionals" (anomenats fons de convergència autonòmica a partir de l'any 2011) repartits amb els mateixos criteris: un 25% directe per a les autonomies i la resta al fons comú.

SUPOSEM (RAONABLEMENT) QUE ELS IMPOSTOS recaptats a Catalunya equivalen al pes de Catalunya a l'economia espanyola -un 20,33% l'any 2008. Això vol dir que Catalunya rebrà un 25% dels 20,33% de tots els impostos traspassats a les autonomies. Ara bé, de la resta, és a dir, del 75% que va al fons comú, li pertoca, segons l'acord, un percentatge molt menor, el 16,82%. L'efecte és tan evident que fa mal als ulls: com que la quantitat d'impostos que genera Catalunya (el 20,33% de l'Estat) és superior al que rep del fons comú (el 16,82%), continuem pagant més del que rebem.

AIXÒ NO PASSARIA SI S'HAGUÉS IGUALAT la proporció catalana del fons comú al 20,33% (l'esforç fiscal català real). Però, com que això hauria generat un terrabastall considerable a les finances de les altres comunitats i una guerra sagnant amb els *barons* i *baronets* del PSOE, la solució, d'inspiració salomònica, ha estat la creació d'un sistema de recursos addicionals (la segona part de l'acord) "finançat" per l'Estat.

COM HA DE SER DE GROS AQUEST FONS ADDICIONAL per eixugar les pèrdues catalanes? Fent servir tant el volum dels impostos generats arreu com el dels traspassats, la Generalitat necessitaria rebre uns 1.974 milions d'euros addicionals cada any (podeu trobar els càlculs a [www.princeton.edu/~cboix/dades del pacte.xls](http://www.princeton.edu/~cboix/dades_del_pacte.xls)). Per arribar a aquesta xifra, i utilitzant els criteris de repartiment dels recursos addicionals per a l'any 2009 (en què Catalunya rep el 19,34% del 25% d'aquests recursos i el 16,82% del 75% restant), l'Estat hauria de posar a sobre de la taula un total de 11.000 milions d'euros -exactament la xifra (a complir l'any 2012) tant celebrada pel tripartit.

L'ACORD TÉ TRES PROBLEMES GREUS. Primer, només concreta explícitament els recursos addicionals dels dos primers anys: 5.000 milions (o menys de la meitat del total, 11.000 milions, que cal per *compensar* Catalunya) l'any 2009; i 6.500 milions l'any 2010. Segon, només especifica els criteris de repartiment del primer any (que he utilitzat abans) i els criteris (gens favorables a Catalunya) per als primers 2.400 milions del segon any. Per als altres 4.100 milions del 2010 i per a tots els recursos addicionals de l'any 2011 endavant, no hi cap criteri de repartiment especificat. És cert que el pacte en proposa la distribució mitjançant dos fons, un de cooperació (per a les regions pobres) i un de competitivitat (per a les regions dinàmiques). Però, com diu l'acord, a cada fons "es destinarà anualment la quantitat que es prevegi a la llei de pressupostos generals de l'Estat". Tercer, caldrà finançar els recursos addicionals, al final del camí, mitjançant més impostos: com reconegué el Sr. Zapatero divendres passat, els dèficits són un recurs temporal. I qui els pagarà? En principi, tothom. Però, com que Catalunya produeix un 20,33% de l'economia, n'haurà de pagar el 20,33%, és a dir, més que la part de recursos addicionals rebuts (un 17,45% l'any 2009).

EN RESUM, QUINA MENA D'ACORD ES VA FIRMAR? Senzillament, un pacte en què les parts van acordar sotmetre's a les decisions que votin les Corts a l'hora de fer els pressupostos generals de cada any. Valia la pena conduir una negociació tan llarga i tortuosa per acabar reconeixent allò que ja es feia cada any?

LA LLIÇÓ DE CARA A L'ESTATUT ÉS TRANSPARENT. Si guanya l'ala més *progressista* del Constitucional, tindrem una sentència xiclet, una sentència més flexible que l'home aranya, una sentència que ens obligarà a continuar fent negociacions pròpies de fenicis. Deu ser per això que el govern català ha estat el primer a posar-se la bena preventiva i peix-al-covista (esmentant la via de l'article 150.2) abans de conèixer on li faran la ferida exactament.

I JO PREGUNTO. Algú pot arreglar, per favor, tot això, tot aquest laberint inacabable?

Notícia publicada al diari AVUI, pàgina 18. Dimarts, 1 de setembre del 2009

Paraules clau: Acord, Catalunya, Fons, Recursos, Addicionals, Estatut, Impostos, Sentència, Finançament, Comú